

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ HIVATAL

hová a *dolgozatok*
és *előfizetési pénzek*
küldendők:

Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület „egyházi értekezlet”-e támogatásával
Szerkesztik:

Nagy Károly, Vajda Ferencz,
ref. theol. tanár, felelős szerkesztő. sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

Hol a hiba?

II.

Nem volna tőlünk szép dolog, annál kevésbé igazságos, hogy a keresztyén vallás győzelmének sikertelenségéért, a mindennapi életben ismétlődő, sok erkölcsi kihágásért, csupán az államot tegyük felelőssé, mely nem törődik eléggé azzal, hogy polgárai vallásosok, istenfélők legyenek. Ezen eljárásunk egyoldalú lenne. Ha az állami élet nagy gépezetében vannak egyes kerek, melyek megromlottak, egyes csavarok, melyek helyett újak kellene: ne feledjük el, hogy bennünk is, a kik az államot, az egyházat és a családot alkotjuk, szintén vannak hibák és fogyatkozások.

Az állam már eddig is számtalan törvényt hozott, s hozni fog ezután is, melyek mind oda irányulnak, hogy polgárai a fejlődés útján egy-egy lépéssel előre haladjanak. Azonban a külső törvény, ha még egyszer olyan szigorú volna is: az embert jóvá, becsületessé, istenfélővé egy magára soha sem teszi. A törvény, mint Pál apostol mondja, tanító, nevelő mester. Hol megfenyít, hol megdorgál, vagy éppen megbüntet, mint a lelkiismeretes tanító: de nincs meg neki az az ereje, az a hatalma, hogy az embert bűnös állapotából kiragadja, újjá szülje, az Isten képére és hasonlatosságára formálja. Igen sok gonosztevőt ismerünk, a ki 10–15 évet töltött el a börtön falai között, mégis mikor kiszabadult, első dolga az volt, hogy ismét csaljon, lopjon, szóval hogy törvénybe ütköző dolgot cselekedjék. A gonosztevőket a törvény csak addig teszi ártalmatlanná, míg fogva vannak. Mihelyt szabadlábra kapnak: legtöbbször, ismét vissza esnek a régi kerékvá-

gásba, folytatják előbbi életmódjukat. Még, a kik megjavultak, azokat is valami egyéb javította meg, de nem a törvény. De, ne menjünk ilyen messze. Hát az ember, a mindennapi életben, nem azon gondolkozik-e állandóan, hogy a törvény betűjét hogyan tudná kijátszani; embertársait miképpen tudná rászedni?

Miért van ez így? Hol a hiba? Kérdezzük önkéntelenül is. Azért van ez így, mert az emberek csupán ezt a külső, látható világot ismerik, melynek törvényei sújtóznak, büntetnek; míg ama másik világ, melynek törvényei üdvöt és boldogságot nyújtanak, teljesen ismeretlen. Ott a hiba, hogy az evangélium, mely Istennek ereje és hatalma minden hívők üdvösségére, nem járta át a lelkeket, nem hódította meg a világot. Pedig csupán ez volna ama *belső törvény*, mely isteni erejénél és hatalmánál fogva, az embereket vissza tarthatná a rosztól, megoltalmazhatná sok minden bűntől. Mert egy, az evangélium lelkétől áthatott keresztyén embernek már nincs szüksége a külső törvényekre. Ha volt is, csak addig volt szüksége, míg az evangéliumot megismerte. Most pedig, hogy ismeri, nem azért nem tesz rosszat, mert azt az állam törvénye tiltja, hanem azért, mert a rosz, a bűn ellenkezik Isten akaratával, saját lelke jobb meggyőződésével. És nem azért cselekszik jót, mintha azt pl. a törvény parancsolná, vagy, hogy a világ lássa, hanem azért, mert jó cselekedetének boldogító jutalmát saját szívében hordja.

Ha tehát ismerjük a baj forrását, mint az orvos, a betegeknek betegségét: hozzá foghatunk a gyógyításhoz is. Igaz, hogy ebben a nemes munkában számtalan akadályokkal kell megküzdünk, akár csak Mózesnek a pusztában, hogy

az ígért földjére eljuthassunk: de azért vissza rettenünk nem szabad. Első sorban is ama balhiedelmet kell eloszlatnunk, hogy az embernek nincs szüksége vallásra. Mert a míg az emberiség a vallást csak egy olyan árucikknek tekinti, a mi nélkül nemcsak ellehetünk, de a mit el is adhatunk: addig a világ arculatja nem fog megváltozni. Már pedig manapság igen sokan vannak, a kik így gondolkoznak. A másik balhiedelem az, hogy a vallásra csak a köznépnak van szüksége, hogy a rosztól visszatartsa. A vallás nem lehet senkinek kiváltsága. Arra minden embernek olyan szüksége van, mint a testnek a mindennapi kenyérre. Igazolja már ezt a sikkasztó uraknak nagy száma is, a kik vallás nélkül vetemedtek gonoszságra.

A hiba azonban legfőképpen ott van, hogy a vallást összetévesztik bizonyos vallásos szertartásokkal, melyeknek ha eleget tettek, azt hiszik, hogy ők a legbuzgóbb, a legvallásosabb emberek. Azonban ez még nem vallásosság, nem vallásos élet. Az igazi vallásosság az evangélium betöltése gondolatban, szóban és cselekedetben. Itt már nem a külső törvények az irányadók hanem a léleknek belső törvényei és a legfőbb törvény: *Isten akaratának követése*. Isten akaratja pedig az, hogy az ő országa, mely igazságban, békességben és a Szentlélek általi örömben áll, megvalósuljon. Küzdjünk azért mindnyájan ennek az országnak diadaláért.

Vajda Ferencz.

TÁRCSA

Urvacsorai ének.

*Jövünk hozzád, Ur Jézus, bűneinkkel,
Bűnünknek terhét lelkeinkről vedd el.
— Mert halljuk hívogató szavadat,
Ismerjük végtelen irgalmadat,
Tudjuk, hogy ki a vétkektől szánja-bánja
S utálattal néz a bűnös világra,
Te megbocsátod annak bűneit,
Vedd hát le rólunk bűnünk terheit.*

*Szívünket ime mélyen megalázzuk,
A porba hullunk s neved úgy imádjuk,
Bevalljuk sirva, törvényed nyomán
Nem haladtunk napok, hetek során
A tiltott bűn útját henyélve jártuk,
A testnek vágyait buzgón imádtuk,
Bevalljuk sirva: lelkünk megtörött
A kísértések harczai között.*

*Esdeklő szódat durván megvetettük,
Felénk kinyújtott jobbod elvetettük.*

Beszélgetés.

III.

A tiszteletes úr folytatja tanítását az evangéliumok keletkezéséről. Hagyott-e Jézus írást maga után? Miért volt szükség az írásra? Pál apostol levelei. Melyik evangélista kezdett írni legelőbb, és mikor?

Azt tudjuk, hogy Jézus maga nem hagyott maga után semmi írott emléket sem. Hogy az ő tanítványai leírták volna az ő történeteit — tanításait — nem valószínű. Miért? azért mert tökéletesen meg voltak arról győződve, hogy a világ sora megváltozik. A menny lesz a földre és a jók és igazak fogják Jézussal magával kormányozni a világot. És ez oly hamar megtörténik, hogy nem múlik el addig ez az egy nemzetség — sokan vannak az itt állók között azt mondja Jézus a kik ezt meglátják. No? Ha elmúlik a mi árnyék — holott mi látunk tükör által és homályos beszéd által — és békövetkezik a tökéletes teljesség, holott látni fogunk szemtől-szembe... mire való akkor írás? mire könyv? mire mindaz a mit a világ adhat. Miért félünk azoktól, a kik csak a testnek árthatnak? Közöttünk azok a választottak a kik a Jézust látták, ők mindenkor elmondják nekünk, a melyeknek mindenestől fogva jól végére jártak, tehát — igazak és bizonyosak. Közel van az Ur. Ez a köszöntése a keresztyéneknek, a kik egymással találkoznak. Milyen kár, hogy e szép álmot eltűnt a földről Istenem! Milyen boldogok voltak azok, a kik avval keltek, avval munkáltak, avval feküdtek, sőt avval szenvedtek is — mihozzánk képest, a kik nem akarunk álmodni — hanem csupán annak élni, a mi való, a mit látunk, annak hinni, a mit kezünkkel megfoghatunk, a kik csak azt tartjuk jutalomnak

*Kopogtál nálunk s meg sem hallgatánk,
Fáztál s mi érzéketlenek valánk.
Bevalljuk sirva: bűnünk véghetetlen
S lelkünk bocsánatodra érdemtelen.
Tudjuk, sokszor megbántott gúnyszavunk,
S ma mégis ime hozzád járulunk.*

*Hozzád jövünk, mert bizva bizunk benned,
Mert tudjuk, hogy nagy, végtelen szerelmed,
Mert tudjuk, hogy nincs szivedben harag
Téged megbántó vétkeink miatt.
Hozzád jövünk oh, mert Te megbocsátod,
Ha aki ellened gyarlón hibázott.
Hozzád jövünk, mert tudjuk: életed
Nem volt egyéb, mint örök szeretet.*

*Értünk leszálltál menyeből e világra,
Magadat adtad nagy nehéz halálra,
Hogy véred lenne váltságdíj nekünk,
Mely által majd igazzá tétetünk.
Hogy szent Atyánk, ki látta bűnünket,
Engesztelődvén, úgy szeressen minket,
Hogy a hozzá bevitt már Tégedet,
Előttünk is megnyissa az eget.*

*Im most is nekünk asztalt készítetél,
Hogy általa üdvünkhöz elvezetnél.*

a mit elhasználhatunk. Hanem ne sopánkodjunk. Legalább munkáljunk és dolgozzunk, ha már ez a világ folyása — hogy legyen mivel megelégtünk e gyarló testet, legyen mit együnk, igyünk és mivel ruházzuk magunkat.

Igen . . . az álom, a szép álom eltűnt. Az első tanítványok lassanként «hazamentek.» A Jézus követői hova-tovább mind inkább magukra maradtak. És minél tovább, annál inkább elszaporodtak a Jézus története közé beszótt emberi történetek, nem valószínű elbeszélések. Az a veszély fenyegeti a keresztyénséget, hogy egész eredete alapítójának személye, cselekedetei, maga a tanítás lassanként elenyészik. A jobbak tehát, hogy a veszedelemnek elejét vegyék, az íráshoz folyamodnak. De hát van-e valahol valami írás? Lehet-e valami bizonyosat megtudni Jézusról az ő életéről, cselekedeteiről, tanításairól? Igenis lehet . . . Az egész világ tudja, hogy Pál apostól leveleket irt azokhoz a gyülekezetekhez, a melyeket ő alapított. Azokban igen figyelemre méltó, megemlékezések vannak a Jézus feltámadásáról, megjelenéseiről. Különösebben pedig az ő tanításairól. Azok a levelek pedig megvannak azoknál az egyházaknál; azoktól el lehet kérni. Már a Pál életében az ő leveleit a gyülekezetek egymással közölték, egymáséit lemásolták, úgy, hogy némelyiknek igen szép gyűjteménye volt belőle. Már most, ha valamit, pl. valamely tanítást, valamely véleményt megakartak erősíteni, vagy ellenkezőt megczáfolni, ezen írásos bizonyítékra hivatkoztak. És ha pl. a Pál írásaira hivatkozott valaki, az előtt mindenki meghajolt.

Lassanként kezdtek elékerülni egyes feljegyzések a Jézus tanításairól. Péter apostolnak tanítványa volt Márk. — Márk a Péter elbeszélése

nyomán feljegyzéseket hagyott némely eseményről, némely tanításról. Minden esetre először az olyan tanult emberek kezdtek írni, mint Márk, Lukács. Hogy hogy nem, ki által — ma már nem mondhatja meg senkisé, ezek az egyes kisebb elbeszélések és feljegyzések egy-egy evangéliummá nőttek ki magukat. Bizonyosnak látszik, hogy a közelebb eső egyházak ugyanazon írásokat használták — a távolabb esők körönként másokat, a nélkül, hogy valakinek eszébe jutott volna kérdezni, vajjon azokat az írásokat kik irták? vajjon igazat irtak-e?

Csak a 150 ik év körül kezdődnek arról a feljegyzések, hogy az egyes egyházak minő apostoli vagy apostolok nevét viselő irományokat használnak és már akkor, általában és nagyjában, azok a könyvek, melyek ma új szövetségünkben megvannak, általános használatban voltak.

(Folytatása következik.)

Kegyesség útja.

A keresztség.

Mit értünk keresztség alatt?

Azt a vallásos szertartást, a mely által a keresztyén egyházba a főnek vízzel való leöntése által beavattatik az ember.

Ki rendelte a keresztséget?

A Jézus, kevéssel mennybemenetele előtt.

Miféle szavakkal rendeli Jézus a keresztséget?

«Teljes hatalom adatott nekem a mennyen és a földön, azért elmenvén, tanítsatok meg minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának,

*Hogy lenne nekünk élted tüköre:
Véred mint omla, tested mint töre.
Hogy lennénk hívek és utadra vágyók,
Buzgó élőviz kútfejéhez járók,
Mert zálog nekünk drága asztalod,
Hogy lelkiünket az égbe juttatod.*

*Életnek kenere oh, szállj le hozzánk,
Hadd legyen a miénk is a menyország,
Mert tudjuk, ki e kenyérből eszik,
Soha örökké meg nem éhezik.
Életnek vize, nyiss magadnak útat,
A szomjú hívők keresik e kútat
Bor és kenyér hadd legyen zálogunk,
Hogy bűnünk miatt el nem kárhozzunk.*

*Ohajtunk, Jézus egyesülni véled,
Tegyen hát egygyé minket drága véred.
Oh, légy nekünk őriző pásztorunk,
Élj bennünk mindig édes Jézusunk.
Mint szőlőtöbe olts be ma magadba,
Életerőnk, hogy a te szived adja.
Akaratod hirdetsd ma is nekünk,
Hogy Te s e hívek mind egyek legyünk.*

*Harag ne bántsa ma a sziveinket,
Ellenségünkkel békíts ki ma minket,
Mert bizony, aki mindenkit szeret,*

Csak az eszik itt méltó kenyeret.

Tegyünk azért ma itt mind egyességet.

— *Tudjuk urunk, hogy ez kedves Tenéked —
Hogy bár elhagyjuk is a hajlékod,
Nem tartunk senkire se haragot.*

*Elégits ki szentséges asztaloddal,
Hadd távozzunk hálaadó szavakkal.
Mutasd meg te szent orczádat nekünk,
Kik a bűn útján rohanvást megyünk.
Kétségeinket sziveinkből vedd el,
Erősíts az örök, nagy kegyelemmel.
Add nekünk a te drága Lelkedet,
Hogy mindenbe kövessünk Tégedet!*

(H.-Szoboszló.)

Juhász Sándor.

A bűnbánat könyve.

«Boldogok, a kik sirnak» — mondja Idvezítőnk. Beh sok ember megütődött már Jézus Krisztus ezen szavain! Hogy lehet a szenvedést, a könnyet, a sirást boldogságnak mondani?! «Az Isten szerinti bánat életet nemz!»

Ime:

Élt egyszer egy rabló lovag Nehéz fegyverzete alatt a legvadabb, a legkegyetlenebb sziv dobogott. Elvetemült, vérszomjas, istentagadó

Fiunak és Szentléleknek nevébe.» (Máté XXVIII. 18–19.)

Miért rendelte Jézus a keresztséget?

Azért, hogy az ő tanítványai ezen vallásos szertartás által vegyék be a keresztyén egyházba azokat, a kik keresztyének akarnak lenni.

Milyen vallásos szertartásnak nevezük tehát a keresztséget?

A keresztyén egyházba beavató szertartásnak. Ez által adja a megkeresztelt személy az egész gyülekezet tudtára, hogy ő azzal egy hiten van és a keresztyén szeretet annak tagjai iránt kész gyakorolni.

Vajjon a keresztség csak beavató szertartás?

Nem csak beavató szertartás, hanem egyszersmind zálog a felől, hogyha mi igazán hiszünk a Jézusban s megtartjuk az ő parancsolatait, az Isten is épen olyan igazán megbocsátja bűneinket a Jézus érdeméért s részeltet az örök boldogságban.

Mi a külső jegy a keresztségben?

A tiszta víz.

Mit jelent a keresztségben a tiszta víz?

Azt, hogy valamint a ki tiszta vízzel megmosdott, az testében megtisztult, úgy kell a megkeresztelt szívének is a Szentlélek által megtisztulni a bűntől s hinni a Jézusban.

Hát az ember nem térhet meg és nem hihet a saját erejéből?

Nem, mert a bűneset után szükségünk van a Szentlélek kegyelmére, hogy bevegjük az Istennek beszédét és engedelmeskedjünk az ő parancsolatainak.

Szabad-e a tiszta víz helyett valami egyébvel keresztelni?

Nem szabad, mert Jézus a tiszta vizet választotta a keresztség anyagául.

ember, a kin alig maradt valami nyoma az «Isten képének», melyre az ember teremtett. Leshegyeiből valóságos irtóhadjáratot folytatott a védtelen békés utasok ellen. Nem ismert kötelességet, tiszteletet apja, anyja, felesége és gyermekei iránt. Gyűlölt mindenkit, vérére és kinjaira áhított mindenkinek. Egy szóval: a megtestesült elvetemültség, gonoszság és bűn volt ez ember.

De ime! egy napon — kétségkívül kifáradva, megsebesítve avagy betegen — elhatározta, hogy megtér, bocsánatot kér Istentől. És mivel várkastélyától nem messze egy jámbor remete éledgett, felkereste őt:

«Jó remete — mondá neki — megakarom vallani neked bűneimet és bocsánatot akarok kérni Istentől! Így kezdette és hosszan, hosszan elbeszélte a jó öregnek, bűnös életét. Midőn végre érkezett elbeszélésének a jámbor remete így szólott: «Lovag! vedd e kelyhet és töltsd meg vízzel; ha ezt megtetted, bocsánatot és nyugalmat fogsz találni.»

«A büntetés nem nehéz» gondolá magában a lovag; és még mindig gonosz lelkében, megvetette a szegény remetét s így szólott hozzá: «Az emberek azt mondják, hogy szent ember vagy, ez lehetséges; de egyszerű dolog is, az a szent élet!

Miért választotta Jézus a keresztség anyagául a tiszta vizet?

Azért, mert a Jézus tudománya örökkévaló s mivel az egész világra kiterjed: olyan anyagot kellett a keresztség szertartásához választania, a mely a világ minden részén bőven és könnyen feltalálható.

Vannak-e olyan keresztyének, a kik a Jézus rendelését megszegik?

Vannak. Ilyenek a pápisták.

A pápisták a tiszta víz helyét mit használják a keresztségben?

Olajat. Ezzel vonnak keresztet a megkeresztelendő homlokára

A pápisták keresztségét nevezhetjük-e valódi keresztségnek?

Nem nevezhetjük, mert az a Jézus rendelésével homlokegyenest ellenkezik.

Illik-e, szabad-e? tehát a református keresztyén szülőknek gyermekeiket pápista pap által megkereszteltetni?

Nem is illik, nem is szabad, mert az által gyermekeik lelki javát teszik kockára. Ugyanis azok nem biztathatják lelküket bűnbocsánattal és örök boldogsággal. Már pedig a Jézus rendelése szerint kiszolgáltató keresztség — a mint a mi református egyházunkban élünk avval — a bűnbocsánatnak és örök boldogságnak pecsége a Jézus érdeméért.

Református egyházunkban hogyan szolgáltatik ki a keresztséget?

Ugy, hogy a pap rövid előfóház után a keresztség fontosságát ismertető beszédet tartván, a megkeresztelendőért imádkozik s Miatyánk után a csecsemő fejét leönti tiszta vízzel az Atyának, Fiunak és Szentléleknek nevébe.

Azután a nemes lovag vevé a kelyhet és a közeli forráshoz futott. De mily csoda! a forrás eltűnt előle. A folyó partjához futott . . . még sokkal gyorsabban, mint a forrás, apadt ki a folyó. Ment erdőn, mezőn, hegyen, völgyön át, hogy elérje a tengert . . . De a tenger mind messzebb és messzebb húzódott vissza előtte. És esztendőkönn keresztül ment forrástól forráshoz, folyótól folyóhoz, tengertől tengerhez, vizet keresett, de a víz eltűnt előle. «Ó kegyes remete — gondolta magában — mit tettél velem?»

De jaj! nincs víz s a serleg üres. Egy napon végtére, elbágyadva, leverten, elcsüggedve, a szegény és sajnálatraméltó lovag egy kiszáradt folyam mederben pihenőre tért. Elgondolkozott ama sok bűnön, a melyeket életében elkövetett, elgondolkozott azon, hogy ok nélkül fárad, mert bocsánatot nem nyer és könnyek pergettek alá bágyadt szemeiből. És ime! egy könnycsepp a serlegbe hullott és egyedül betöltötte azt egészen. E perczen a lovag úgy érezte, mintha egy nagy teher esett volna le szívéből. Lelke megkönnyebült, sirt. Könnyei a bűnbánat könnyei valának. Most érezte igazán, hogy milyen igazak a Krisztus szavai: «boldogok, a kik sirnak . . .»

Francziából: Ifj. Bartók György.

Igy szolgáltatták ki a keresztséget a régi keresztyének is?

Nem. Az apostolok és az I. században élt keresztyének a megkeresztelendőt egészen beme-
ritették tiszta vízbe, rendesen folyóvízbe, husvét-
kor. A IV. században, mikor a keresztyének tem-
plomot kezdettek építeni, ennek egy bizonyos
helyén réz vagy fakádakat, u. n. baptisteriumo-
kat, helyeztek s azokba merítették be a megke-
resztelendőket. A beme-rités kezdetben egyszer
történt, később a három isteni személy száma
szerint háromszor. A gör keleti egyház ma is ezt
a szokást követi. A nyugati egyházban a VI. szá-
zadtól fogva általánossá lett az egyszeri beme-
rités; a VIII. század óta pedig a beme-rités helyett
szokásba jött a vízzel való leöntés. A vízzel való
leöntést gyakorolja református egyházunk is.

*Miért cseréltetett fel a vízbe való beme-rités
a víznek csak a före való öntésével?*

Azért, mert egyfelől megszűnt az egyházban
a beme-ritést végző diákonusok és diákonisszák
intézménye; másfelől átlátták a keresztyének,
hogy az által, ha csak a fejére öntetik a megke-
resztelendőnek a viz, a keresztség természete meg
nem változik. T.
i a keresztség
akkor is a Jézus
rendeléséből az
Atyának, Fiunak
és Szentléleknek
névébe s tiszta
vízzel hajtatik
végre és annál
fogva kötelezték
a megkeresztelt
a keresztyén val-
lás bevételére, a
szent életre és
reménység ada-
tik neki az által
a bűnök bocsá-
natjára.

*Mit ábrázol a keresztségben a tiszta vízzel
való leöntés?*

Azt, hogy bűneink a Jézus érdeméért bo-
csáttatnak meg és újjászületésünk a Szentlélek
által történik.

*Miért nevezi a szentírás a keresztséget az
újjászületés fürdőjének?*

Azért, mert valamint a tiszta víz lemossa a
test szennyét, úgy a megkeresztelt indulatainak,
érzelmeinek annyira meg kell változni, mintha
egészen új életre támadt volna fel. Tehát a hitet-
lennek hívóvé, a boszszúállónak megbocsátóvá
kell lenni

*Ezeket a szavakat: «Én téged keresztellek
az Atyának, Fiunak és Szentléleknek névébe», me-
lyeket a pap a keresztség kiszolgáltatásakor mond,
minek nevezünk?*

A keresztség formulájának.

*Ezt a formulát miért kell a papnak keresz-
teléskor elmondani?*

Azért, mert ezzel azt jelzi, hogy a keresz-

ség nem közönséges mosakodás, hanem a Jézus
által rendelt szertartás

*Miért neveztetik ez a szertartás magyarul
keresztségnek, hiszen ezek a kifejezések: vízzel
való leöntés és keresztség nincsenek egymással
semmiféle összeköttetésben?*

Azért, mert mikor a magyarok a X század-
ban keresztyének lettek, a papok, a pápista egy-
ház szokása szerint, a megkeresztelkedett személy
homlokára olajjal keresztet vontak s innen nevez-
ték el ezt a szertartást keresztségnek. Nekünk
református keresztyéneknek e név alatt sohasem
a pápistas keresztvonást, hanem mindig a tiszta
vízzel való leöntést kell értenünk.

Adár.

Hazai krónika.

Szilágyi Dezső halála.

A magyar nemzet egyik nagy fia költözött
el az élők sorából július hó 31-én, midőn a táviró

hirül adta, hogy

Szilágyi Dezső
meghalt. A leverő
hir, mint a villám
úgy járta be szé-
les Magyarorszá-
got és nem volt
egyetlen kebel
is, a mely meg
ne illetődött
volna, mert a
Szilágyi Dezső
névét, legalább
hírből, minden jó
magyar ember
ismerte. Nagy
volt még a nagyok

Árpádnak hűség esküt tessnek vesérei.

között is, minőt csak ritkán szülnek a századok.
De, nagygyá tették őt alkotásai, ritka szónoki te-
hetsége, lángoló honszeretete, melynél csak tör-
hetetlen akarata, jellem szilárdsága volt nagyobb.
Kiváló, jeles tehetségei árán emelkedett fel arra
a magaslatra, honnan olyan hamar és váratlanul
elragadta a halál.

Szilágyi Dezső 1840-ben született Nagyvá-
radon, hol atyja tekintélyes ügyvéd volt. Tanul-
mányait, mint jogász a bécsi és a budapesti egye-
temen végezte és már akkor kitűnt, fényes te-
hetségével, tanulótársai között. Budapesten előbb
ügyvédi irodát nyitott, de már 1867-ben Horváth
Boldizsár igazságügyminiszter maga mellé vette tit-
kárnak. Honan 1874-ben egyetemi tanárnak ne-
vezték ki a budapesti egyetemre. Mint politikus,
a tiszta szabadelvű irányhoz tartozott, a nélkül,
hogy annak gyöngeségeiben osztozott volna. E
miatt kétszer kilépett a szabadelvű pártból. 1889
ápr. 4-én Tisza Kálmán az akkori miniszterelnök
felajánlotta neki az igazságügyminiszteri tárczát

és azt el is fogadta Miniszterségének idejét egész hosszú sora jelzi az igazságügyi törvényeknek. Tisza Kálmán bukása után, miniszter volt még a Szapáry és később a Wekerle kabinetben is. Ekkor voltak a legnehezebb, de a legsikeresebb napjai is. Az egyházpolitikai törvényjavaslatokat tárgyalták és az ellenzék erősen ostromolta a kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslatot, de Szilágyi hatalmasan megvédte. Bánffy Dezső alatt a képviselőház elnöke lett, s mint ilyen ritka pártatlanul vezette a ház üléseit. Mikor Bánffy alatt a pártok annyira összekülönböztek volt, hogy a tanácskozások végleg megszakadtak: Szilágyi lemondott az elnökségről, de egyszersmint közbe is járt, hogy a békesség helyre álljon. Helyre is állott; igaz, hogy a Bánffy bukásával Széll Kálmán alatt ismét visszatért a szabadelvű pártba, s annak volt oszlopos tagja halála órájáig. Utolsó nagy beszédét Bécsben mondta a delegáció ülése alkalmával, mikor Ugronnal szemben a hármas szövetséget védelmezte meg.

Apróságok Szilágyi életéből.

A király részvéte.

Szilágyi Dezsőt, nemcsak a magyar nemzet osztatlan részvétje kísérte sirjába, osztozott a nemzet fájalmában a király is. Széll Kálmán miniszterelnökhöz a következő részvétáviratot küldötte, a kabinet iroda útján:

Legfelsőbb meghagyásból van szerencsém excellenciádnak, *Szilágyi* Dezső elhunytá alkalmából, ő felsége legbensőbb részvétét kifejezni ezen jelentékeny férfiú elvesztése fölött. Ő cs. és apostoli kir. felsége kegyesen emlékszik vissza arra a ragaszkodásra, melyet az elhunyt, legmagasabb személye iránt tanusított, valamint azokra a sokszoros és kiváló szolgálatokra, melyeket ő felségének és a hazának tett. A mennyiben családtagjai lennének, kérem nagyméltóságodat, azoknak ő felsége legfelsőbb részvétét tolmácsolni *Schissl.*

Szilágyi és a király.

Mikor az egyházpolitikai javaslatokat letárgyalták, Szilágyi ő felsége elé terjesztette ezeket szentesítés végett. A király azonban vonakodott aláírni,

— Meg kell történnie uram, — mondta Szilágyi. Így kívánja ezt Magyarország.

— Kell? — kérdezte hangsúlyozva s kissé gúnyosan ő felsége.

— Kell, — adta rá a szót Szilágyi. Határozottan, ellenvetést nem tűrő hangon, melyet mindakkor használni szokott, a midőn országos érdekről volt szó.

Se szó, se beszéd, — ő felsége fogta a tollat s aláírta az asztalán fekvő iratokat.

Szilágyi határozott fellépése miatt érzett bosszuságát azonban nem titkolhatta. Szilágyi Dezső után Bánffy Dezső báró jelentkezett kihallgatáson ő felségénél. Bánffy belépése után azonnal Szilágyi határozott fellépéséről szinte parancsoló, bizonyos mértékben nyers modoráról beszélt ő felsége a bárónak.

— Goromba ember ez a Szilágyi Dezső, de nagyon okos ember! — jegyezte meg a király.

Szilágyi és a királyné.

Hogy milyen kedves ember volt Szilágyi, a kit mindenki mogorvaságáról ismert, kitűnik az alábbi kis történetből. Az ezredéves ünnepélyek alkalmával, az országgyűlés küldöttségét Szilágyi, mint Ház-elnök vezette a király elé. 1896. jun. 8-án volt. Ekkor mondotta legszebb beszédeinek egyikét. A tisztelgés után a király megszólítással tüntette ki a képviselőket. Jelen volt a királyné is és éppen *Szilágyival* beszélgetett. Egyszerre a félhalk társalgás zaját csengő kaczagás ezüstös hangja veri fel. A hölgyek, az urak felütik fejüket. Minden szem Szilágyi felé fordul, a ki mellett ott áll a gyászba öltözött királyné; ajka még mindig mosolyog.

Maga az uralkodó is meglepetve tekint feléjük.

Hogyan, az én királyném nevet? — szölt oda örömteli arcczal.

Erzsébet királyasszonyt Rudolf halála óta senki sem látta nevetni. Szilágyi kacajra birta őt. Ilyen csodás volt az ő elméjének játszi pajzansága is. Köny és mosoly hatalmában volt.

Szilágyi, mint vivó.

Szilágyi híres vivó volt, hogy párja alig akadt az országban. Többször gyakorolta magát a vivásban Szabó István ellenzéki képviselővel. Egyszer Szabó István egy jó nagy lapos vágást adott a Szilágyi karjára. Mikor az ellenzéki képviselők meghallották, biztatták Szabót, hogy adjon még vagy egy vágást az ő nevükben is. Másnap Szabó így szólt Szilágyihoz:

— Megengeded, kegyelmes uram, egy kis megrendelése van: arra kértek az ellenzéki képviselők, hogy az ő kontójukra is vágjak rád jó nagyokat!

— De csak úgy, ha lehet, — mondotta Szilágyi mosolyogva.

Szilágyi nem megy tisztelegni.

Kevés államférfi tudta az ország érdekeit és tekintélyét úgy megvédelmezni, mint Szilágyi Dezső. Nevezetes példája ennek amaz eset, midőn 1897. május 16-án, Pozsonyban a Mária Terézia szobor leleplezése alkalmával, a képviselőházat a király elé kellett vezetnie, mint elnöknek. A képviselők össze voltak gyűlve, csak Szilágyi hiányzott. Türelmetlenül várták. Egyszer érkezik képéből kikelve és mindenki ámulatára így szól:

— Nem deputációzunk. Én legalább nem vezetlek, menjetek, ha akartok.

— Miért? kérdezték. Azért, mert az udvarmester a képviselők küldöttsége elé osztotta be a kamarások és asztalnokok küldöttségét. Vagy elsők vagyunk, mondta Szilágyi — vagy semmik sem vagyunk.

Szilágyi a házasságról.

Szilágyi Dezső tudvalevőleg nőtlen ember volt. Mondják, hogy annak idején, fiatal korában

szerelmes volt egy szép szőke leányba, de mivel nem nyerhette meg, sohase nősült. Barátai többször beszéltek neki a házasság életéről, de ő azt felelte rá, hogy a házasság olyan fontos dolog, hogy az embernek egész életén keresztül mindig azon kell gondolkoznia, hogy házasodjék-e vagy sem? És Szilágyi Dezső csakugyan nem házasodott meg; teljesen egyedül volt élete végperceiben is. Nem volt senki mellette, mikor meghalt. A halál fürdés közben érte, oka gutaütés. Milyen az isteni gondviselés, kinek e földi életben nem volt szerető családja, annak a halálban családja lett az egész nemzet, megsíratta, megkönyezte, mint e hazának nagy fiát.

Emléke legyen áldott!

Krónikás.

A természetben ...

Künn jártam a természetbe,
A mit a jég nem rég vert le;
Mégis annyi szépet láttam,
Hogy mindent úgy megcsodáltam.

Pusztított, bár a jégeső,
Mégse sivár a rét, mező,
Mint sziv, melyet csalódás ér;
Abban pusztá örökös tél.

Mi szédülje már a keblet,
Hogy eldobja az életet,
Mit ily eső, vihar talál;
Reménysége csak a halál!

H. Szántó István.

Mai képünkhöz.

Lapunk mai számának képe Lotz Károly híres festményét örökíti meg; egyike ez is a honfoglalás idejéből való képeknek és azt a jelenetet ábrázolja, midőn Árpád végleg legyőzi a magyar földön talált, idegen népeket, s akkor az ország birtokba vétele után, a vezérek személyesen is megjelennek előtte és leteszik a hűség esküt. Fejedelmi trónusán, fényes öltözetben ül Árpád. Utánna állanak vezérei, s a magyar népjeljes emberei. Mig szembe előtte, az idegen népek vezérei meghajolva állanak. Ebből is láthatjuk, hogy milyen nagy tekintélye lehetett Árpádnak, s milyen erős, hatalmas volt a magyar legyver, hogy azt annyira megtisztelték még az idegen népek vezérei is, pedig akkor nem voltunk senkivel sem közösségben, sem szövetségben Régi dicsőségünk lelkesítsen nagy tettekrel!

Egyházi élet.

Szilágyi Dezső, tudvalevőleg az evangélium szerint reformált anyaszentegyháznak volt tagja.

Az egyház apró-cseprő bajaival nem igen törődött, országos gondjai ezt nem engedték, de annál nagyobb befolyást gyakorolt az egyház külső tekintélyének, jogainak a megvédelmezésében. Erre már pusztán a neve is elégséges volt. A dunamelléki ref. egyházkerületben előbb világi főjegyző, majd 1898-ban főgondnok lett. Ezen állását egy remek, szép beszéddel foglalta el, melyben a többek között ezeket mondá: «Az összetartásra most annyival is több indok van, mert a vallás és lelkiismereti szabadság követelményeinek megvalósítása folytán, a verseny az egyházak között, ha nem is nagyobb, mindenesetre nyitabb és korlátlanabb. Az egyház a hívők odaadó ragaszkodásán nyugszik. Ezt fentartani, ebben gyengülést nem engedni első feladat. Az egyház-kormányzatba mindenkinek van befolyása, de viszont mindenki, tehát a szegény is hozzá járul az egyház fentartásához. Azt, hogy az állam feladatai teljesítésében egyházunkat is segítse, méltán igényeljük; jogunk is van hozzá, törvényeink és az egyenletes elbánás elvénél fogva.» Így gondolkozott Szilágyi Dezső a ref. egyházzól.

Szilágyi Dezső temetése. Az ország és a nemzet nagy részvéte mellett helyezték örök nyugalomra Szilágyi Dezsőt aug. hó 2-án. A temetésen részt vettek az ország előkelőségei. Ő Felsege a koronás király Apponyi Lajos gr. udvarnagy által képviseltette magát. Az egyházi szertartás Szász Károly dunamelléki ref. püspök gyönyörű szép imájával kezdődött. Rajta kívül részt vettek még a temetésben Baksay Sándor esperes beszéddel. Pap Károly pesti pap imával és a sirnál Szilágyi Áron, halasi pap, egyházkerületi főjegyző ismét egy bucsú beszéddel. A képviselőház részéről Perczel Dezső Ház elnök búcsuztatta el. Hült tetemeit a kerepesi temetőben helyezték el a Kossuth Lajos és a Deák Ferencz sirjai szomszédságában. Nyugodjék csendesen.

Egy öreg lelkész ünneplése. Tankó József, borbereki ev. ref. lelkész, ide s tova már ötven esztendeje, hogy hirdeti az ígét alkalmas és alkalmatlan időben. Sok szép idő, s különösen, ha azt nézzük, hogy a lelkészi pálya sok töviset és kevés földi örömet terem. Tankó József bátyánknak is, azt hiszem, ez volt egyik legörömteljesebb napja, midőn jul. 28-án maga körül látta tisztelőinek szép számát, az egyházmegye papságát, gondnokait és sok jó emberét, a kik mind egy akarattal mentek, hogy az öreg ember előtt megálljanak és az ő orcáját megbecsüljék. Az öreg lelkészt ötven éves szolgálata alkalmából a király koronás arany érdemkereszttel tüntette ki, melyet szintén ekkor nyújtottak át. Üdvözlő levelet küldött a püspök úr és gr. Kuun Géza, kerületi főgondnok is. Viselje jó egészséggel a szép kitüntető érmet még hosszú ideig!

Vegyes hírek.

Ostrom állapot Kolozsváron. Kincses kolozsvár városában néhány nap óta, valóságos

ostrom állapot uralkodik. Közelebbről a polgárság beverte a városháza ablakait, megostromolta a főkapitány lakását, feltörte a dolgozóház kapuit, hová munkanélküli csavargókat szoktak elzárni. Ezenkívül még több háznak beverték az ablakait. A polgárság elkeseredésének oka az, hogy a mult napok egyikén, két részeg *rendőr*, nyílt utcán megölte Gödri Jenő, honvéd törzsőrmestert és súlyosan megsebesítette Székely Sándor mészáros, a ki Gödrinek védelmére sietett. Az esetért első sorban a főkapitányt okozzák, hogy nem tud rendet tartani és felügyelni a rendőrökre, mert azok már annyira merészek, hogy az utcán járó védtelen embereket is megtámadják. Kijut most a rendőröknek is, mert a polgárság a hol megtalálja, ott szedi le a lábukról. A rendőrök legnagyobb része kilépett a szolgálatból, a többi meg nem mer a nyílt utcára kilépni. A városban a rendet katonaság és csendőrség tartja fenn. Szomorú állapotok!

Szigoru rendelet. Kolozsvár városa olyan rendeletet adott ki, melyet aligha végre lehet hajtani. Vagy, ha végre akarnak hajtani, nagyon sok embert kell megbüntetni. A város ugyanis, nagyon megszívlelte Koch tanár tanácsait, a tüdőbaj terjedésének meggátolásáról és kiadta rendeletbe, hogy a város utcáin: tilos a köpködés. A befolyó pénzbírságokat egy tüdővész menhely építésére fogják fordítani. A ki Kolozsvárt jár, jusson eszébe ez a rendelet, mert hanem könnyen megbírságozhatják.

Zeyk Domokos emléke. Zeyk Domokos századosnak, Bem apó egykori hadsegédének és hős társainak Héjasfalván szobrot emelnek. A szobor a Héjasfalváról Székelykereszturra vivő országút szélén azon a helyen fog állni, hol 1849. július 31-én Zeyk Domokos hősi halált halt. Petőfivel ugyanezen a napon legnagyobb költőnk szállt sirba, Zeyk Domokossal pedig a régi magyar vitézség kiváló példája halt meg. Zeyket körülfozták a kozákok, de ő szégyennek tartotta, hogy élve kerüljön az ellenség keze közé, meg hogy valamikor talán kegyelemért kolduljon, azért pisztolyával szívébe lőtt és csak holtteste juthatott a kozákok sáskahadának a kezébe. A hős századosnak és társainak emlékköve magyar kőfaragó műhelyében, magyar kőből készül. Zeyk Domokos domborművé érzembeöntött mellképe fogja díszíteni, melyet Köllő Miklós, elhunyt székelyeredetű kiváló szobrászunk tervezett. A mellkép felett ez a felírás van:

*Zeyk Domokos százados
Bem tábornok hadsegéde
Itt halt hősi halált
a harcztéren,
1849 július 31.*

Alatta pedig ez a vers van:

Kozákok erre közre fogták,
Hogy élve ejtsék foglyul őt,
Ő küzdött magát meg nem adva,
Aztán saját szívébe lőtt.

Éssak-Amerika a dohányzás ellen. Az Egyesült-államokban mozgalom indult meg a dohányzás ellen. Chicagóban van a mozgalom központja, ahol a legszigorubb rendeletekkel szabályozzák a dohányárusítást. A kiskorúaknak semmiesetre sem szabad szivart, cigarettát, vagy más dohányzási cikket kiszolgáltatni. A nyugati államokban is hoztak ilyenfajta határozatokat, amelyek még szigorubb intézkedéseket foglalnak magukban. Mindenki, aki az államok területére csak dohányzási cikket szállít, a legkeményebb büntetésben részesítendő. A szülőknek és gyámoknak pedig szigoruan el van tiltva tizenöt éven aluli gyermekeknek megengedni a dohányzást. E rendeletek megszegése esetén az illetőt nem kevesebb, mint 200–800 koronával büntetik. Ezek a szigorú határozatok persze nem kis ellentállásra találtak az országban. Így Reynolds doktort, ki intézetében a tanítványainak büntetés terhe alatt eltiltotta a dohányzást, elbocsátották állásából. Az ügybuzgó férfi ügye a törvényszék elé fog korúlni.

A magyar csimer alatt, egy csehországi kis városból szöveteket szállítanak Magyarországra és itt árusítják, mint hazai ipart. Ennek a visszaélésnek most jöttek nyomára és annál inkább meglepő, mert a szöveteket budapesti nagy kereskedők szállították a vidékre. Bizony, az ember sohase tudja mit árulnak a boltban.

A főhadnagy ur útja. A Zomborból Szabadka felé vivő vonaton történt, írja a szegedi Napló, hogy egyik elsőosztályu kupében egy délczeg öreg ur ült és könyvet olvasott. Valamelyik vasuti állomáson beszállt egy huszártiszt. Füttyrészve lépett be a kupéba. Leoldozta a kardját és az öreg ur feje felett a hálóba vetette. Az öreg urat meglepte ez a viselkedés és néhány szót mondott inkább magamagának. A tiszt rákiáltott:

— Hallja, maga talán tanító, hogy itt prédikációt tart? Tartsa meg magának.

Az öreg ur így felelt:

— Lássá, főhadnagy ur, ilyen viselkedéssel és fellépéssel okoztak a tiszt urak kellemetlenséget és gyűlölködést a polgárság és katonaság közt.

— De most már elég, egy szót se török többé, mert különben . . .

— Az öreg ur felállt:

— Főhadnagy ur, vegye tudomásul, hogy én Jablánczy Sándor csendőrfelügyelő, altábornagy vágyok.

A tiszt rémült arczaal kért bocsánatot és jelentette a nevét. Az altábornagy erre újból megleckéztette a tisztet és kérdezősködött állomáshelyéről és századáról. Bizonyosan nem azért, hogy ezredessének megdicsérje.

Nagy tüsz. Hiduson, Biharmegyében, éjszakanak idején a sátoros cigányok több helyen fölgyújtották az épületeket, miből óriási tüzvész keletkezett. A nagy káron kívül, hat ember vesztette életét. A cigányok bosszujának az oka az volt, mert a falu végéről a bíró elüzte és beteg lovaikat lebunkóztatta. Mégis késnek, hogy a cigányokat megrendszabályozzák.